

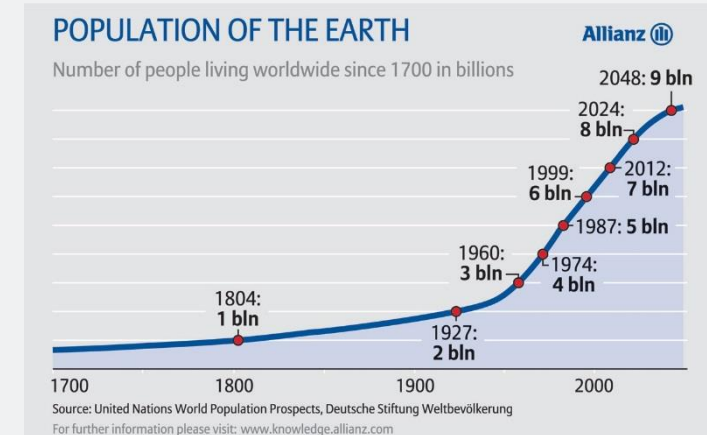

MAJANDUS- JA
KOMMUNIKATSIOONI-
MINISTEERIUM

Transpordi ja liikuvuse arengukava 2021+ koostamine

07. november 2019
Indrek Gailan

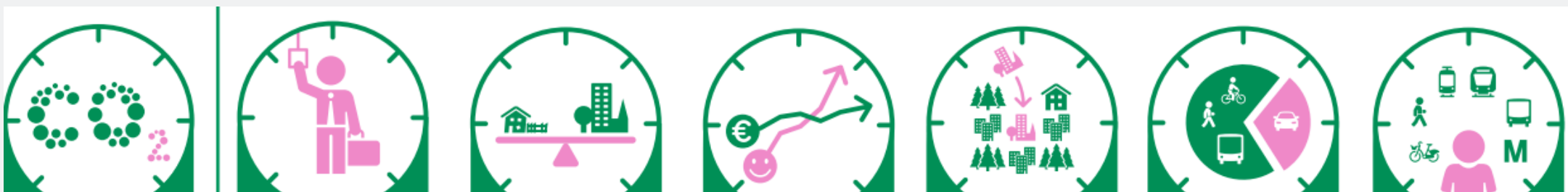
Globaalsed mõjutajad

- Linnastumine suureneb, rahvastiku ränne kasvab ja selle mustrid muutuvad
- Tehnoloogia muutub järjest kiiremini (digitaliseerimine, automatiseerimine, tehisintellekt jne)
- Kliimamuutused jätkuvad ja keskkonnaseisund halveneb, loodusvarasid napib järjest enam
- Ärimudelid ja töö olemus muutub
- Maailma rahvastik vananeb ja kasvab, Euroopas kahaneb, võrdõiguslikkus
- Säästva arengu ja kliimaeesmärgid seavad piiranguid ja annavad arengusuunad edasiseks

Probleemsed trendid

- Elanike, ettevõtete ja avaliku sektori kulud liikumisele kasvavad
- Linnade, eriti jalgsi liiklejate, liiklusohutus endiselt madal
- Koolilaste ja eakate iseseisva liikumise vähenemine
- Tipp-tundide ühendusaja ebakindluse suurenemine
- Tee-ehituse ja remondikulude kasv
- Ühistranspordi konkurentsivõime vähenemine, autosõltuvuse kasv
- Transpordi negatiivsed tervisemõjud
- Elukeskkonna atraktiivsus kannatab
- Eestil transpordi ja sõiduautode CO2 heide kasvab, riigi kohustused vähendada heidet alates 2021. aastast.

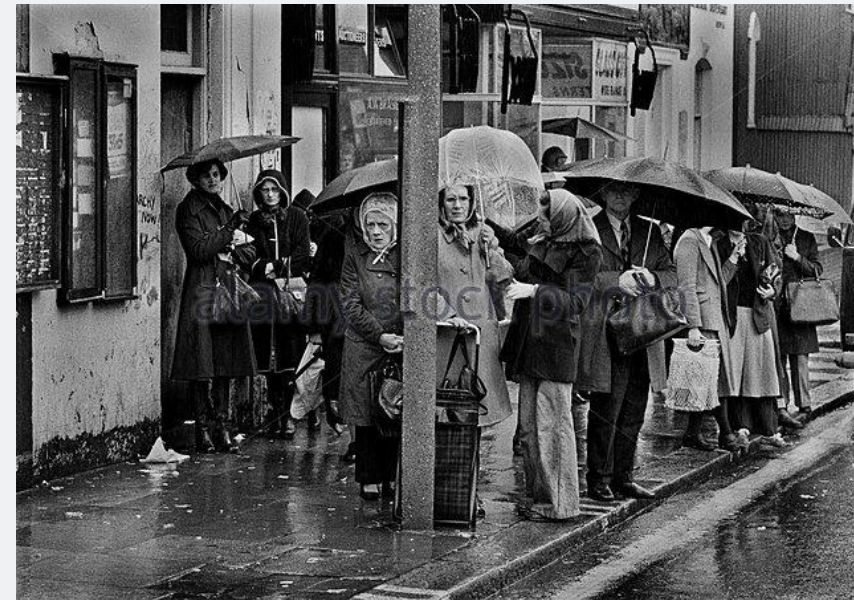
Mida inimesed ootavad?

- Uued rongid, kiire taristu, mugav teenindus, 300+ km/h
- Uued trammid, ühendused
- 2+2 kiired teed, s.h linnas!
- Rattateed, elektrirattad
- Puhtad autod (elektriautod?)
- Kodu juures saaks parkida autot, jalgratast, turvaline
- Kodu juures poleks autosid, rattaid, vaid ilus loodus, park, mänguväljak, grillida saaks

Mida inimesed ootavad?

- Kodu oleks mere ääres ja kiiresti saaks tööle-tagasi, s.h teenuseid tarbida (pood, kool, lasteaed, perearst jne)
- Reisida saaks otse ja kiiresti
- E-kaup võiks otse koju tulla ja söök ka
- Ise ei peaks autot juhtima (?)
- 101% turvaline endale ja perele
- Bussipeatuses ei taha külmetada ja ÜT-d oodata
- Teed võiks olla korras, hooldatud

Arengukava kontseptsioon

- Visioon ja ühine kokkulepe
- Lihtsasti arusaadav ja jälgitav
- Fokusseeritud oluliste muutuste ellu viimisele
- Mõõdetav
- 20-30 lk

Arengukava eesmärk ja erinevus senise TAKiga

Koostatavas arengukavas sisalduvad uued teemad:

- Merenduspoliitika
- Transpordi sektori teaduse ja arenduse suunad
- Arvestamine ruumiloome põhimõtetega

Horisontaalsed eesmärgid/trendid:

- Ohutus
- Keskkonnahoid
- Tervis
- Digitaliseerimine
- Konkurentsivõime

Arengukava eesmärk on tagada jätkusuutlik, ohutu, turvaline, juurdepääsetav, kaasav, kiire ja tehnoloogiliselt uuenduslik transpordisektor ja taristu ning konkurentsivõimeline logistika

VISIOONI KOOSTAMINE

2019

2020

2021

VÄLISEKSPERTIDE SOOVITUSED EESTILE

SISEVAADE VAJADUSTEST

ARENGUKAVA Verisoon

KOOSKÖLASTAMINE

UUS VISIOON 2021+

VÄLISEKSPERTIDE SISEND (OECD ITF)

ITF soovib oma panusega:

- ***pakkuda maailmatasemel transpordi lahendusi Eesti kodanikele ja ettevõtetele***
- ***panustada kõikide empiiriliste andmetega, kogemustega***
- ***ITF-i enda kvantitatiivse modelleerimise võimekusega***
- ***...ja parimate praktikatega teistest riikidest***

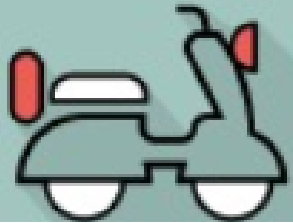
„lisas OECD Rahvusvahelise Transpordi Foorumi kvantitatiivse poliitika analüüsi ja prognoosimise osakonna juhataja Jari Kauppila.

RIIGI SISEVAADE JA VAJADUSED (kaasamine)

**Linna- ja lähipiirkondade
ligipääsetavus**

Maapiirkonnad ja regionaalareng

**Rahvusvaheliste ühenduste ja
kaubaveo konkurentsivõime**

SENISED TEGEVUSED

- 11 aprill Arengukava avaüritus
- 30 aprill Linnapiirkondade töörühm **Tallinnas**
- 16 mai Maapiirkondade töörühm Tallinnas
- 12 juuni Rahvusvaheliste ühenduste ja konkurentsivõime töörühm Tallinnas
- 17-18 juuni **Sillamäel ja Väandras** kaasamisseminarid
- 05 juuli ITFiga kogupäevane kohtumine Tallinnas
- 09 august **Krootusel** kaasamisseminar
- 09 august **Paide** arvamusfestivalil teemaga „Kuidas vähendada transpordi CO2 80% 2050 a.“
- 16 september MKM Tamme saalis kohtumine teemal „*Kui me oleksime valitsus*“ - **KOKKUVÕTTED**
- 24 september „Transpordi ja liikuvuse arengukava 2021+“ *Juhtgrupi kohtumine*
- 07 november *Planeerimiskonverents* **Tartus**
- Detsember *Noorteühenduste kaasamine*

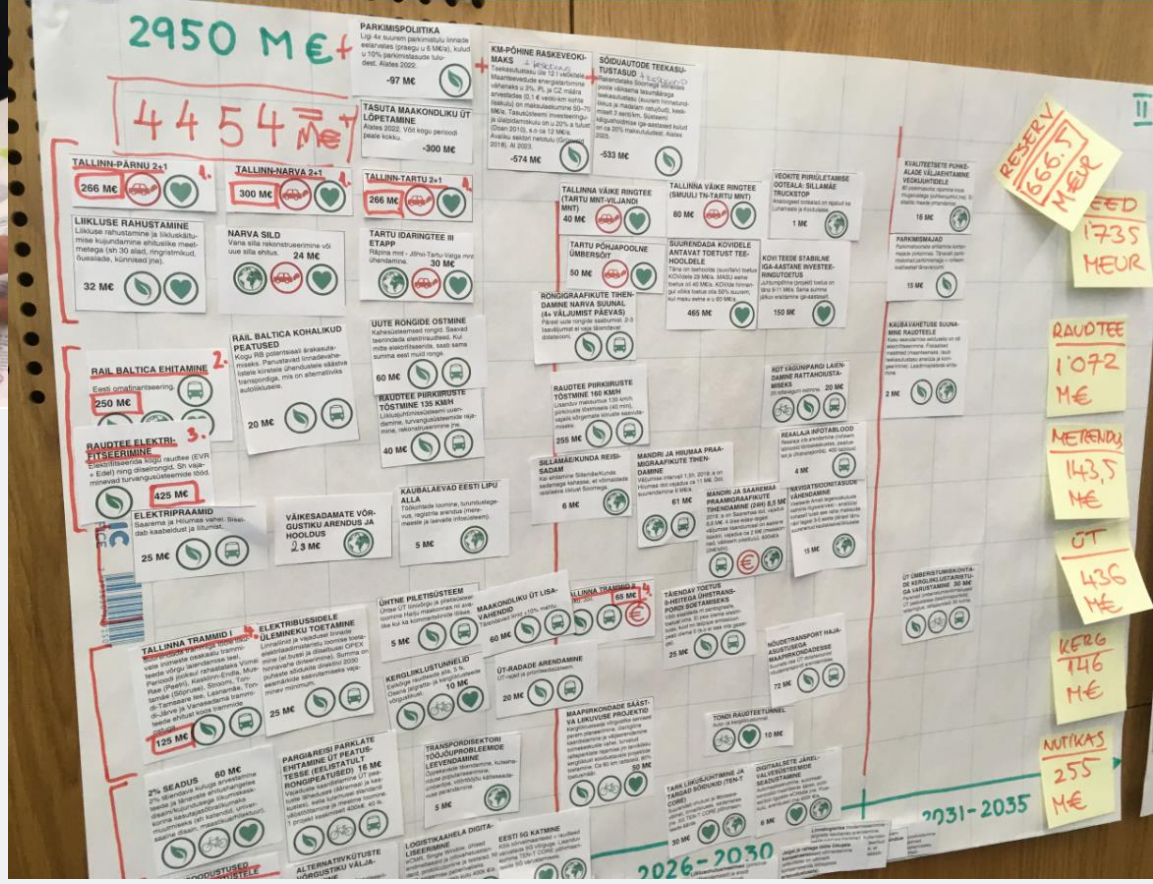

..... JÄTKUB

PLANEERIMIS- KONVERENTS 2019

Tartu

Millist varianti eelistad Tallinn-Narva ja Tallinn-Tartu ühenduseks?

TALLINN-NARVA 2+1	90km, 1km=3,3 m€	300
TALLINN-TARTU 2+1	90km, 1km=3 m€	266
TALLINN- PÄRNU 2+1	90km, 1km=3 m€	266
TALLINN-NARVA 2+2	Täiendav maksumus 2+1-le, 1 km=4,8 m€	140
TALLINN-TARTU 2+2	Täiendav maksumus 2+1-le, 1 km=4,5 m€	140
TALLINN- PÄRNU 2+2	Täiendav maksumus 2+1-le, 1 km=4,5 m€	140

RAUDTEE PIIRKIIRUSTE TÕSTMINE 160 KM/H	Lisanduv maksumus 135 km/h piirkiiruste tõstmisele (+40 mln), mis vajalik, et kõrgemaid kiiruseid saavutada.	255
RAUDTEE PIIRKIIRUSTE TÕSTMINE 135 KM/H	Liiklusjuhtimissüsteemi uuendamine, turvanguüsteemide rajamine, rekonstrueerimine jne.	40
ERITASANDILIS ED RISTUMISED 1520 MM RAUDTEEGA	5 tk	100

Millist arengut soovid näha ühistranspordis?

TASUTA MAAKONDLIKU ÜHISTRANSPORDI KULU	Alates 2022	-300
NÕUDETRANSPORT HAJAASUSTUSEGA MAAPIIRKONDADESSE	Suunata osa ÜT dotatsioonist nõudetranspordi arendamisse.	72
MAAKONDLIKU ÜHISTRANSPORDI LISAVAHENDID	Täiendavad liinid, +10% mahtu juurde	60
ÜHISTRANSPORDI LISAVAHENDID KVALITEEDI TÕSTMISEKS	20% hangete hind juures, et parandada kvaliteeti (kaasaegsem sisustus, sisekliima jne).	120

Maksumeetmed

NAASTREHVIMAKS	Arvestusega, et pool autokasutajatest ostab naastrehve korra nelja aasta jooksul. Maks on 15% rehvide hinnast.	-31
PARKIMISPOLIITIKA	Ligi 4x suurem parkimistulu linnade eelarvetes (praegu u 6 M€/a), kulud u 10% parkimistasude tuludest. Alates 2022.	-97
AUTO OMAMISEGA SEOTUD MAKSUD	Registreerimis- ja aastamaks. Nt sõltuvalt energiaklassist ja heitmetest. Asendab kütuseaktsiisist saamata jäänud tulu. Ökonoomsemad autod (umbes 25% esma.reg.) on maksust vabastatud ja ülejäänud autod oleksid maksustatud astmeliselt vastavalt energiaklassile vahemikus 300–5000 eurot auto kohta. Alates 2023.	-365
SÕIDUAUTODE TEEKASUTUSTASUD	Rakendataks Soomega võrreldes poole väiksema tasumääraga teekasutustasu (suurem hinnatundlikkus ja madalam ostujõud), keskmiselt 3 senti/km. Süsteemi käigushoidmise iga-aastased kulud on ca 20% maksutuludest. Alates 2025.	-533
TALLINNA UMMIKUMAKS	ENMAK 2030 stsenaariumist. Arvestatud rakendumist alates 2023	-566
PIDEVATE LENDAJATE PILETIMAKS	Progressiivne maks, eeldusel et top 1% aktiivseid lendab ligi 20% kogu lennuliiklusest, ja top 10% ca 50% kogu lennuliiklusest. Lõiv 5-13% piletihinnale juurde. Kasutatud Eestist väljuvate lendajate arvu 2018, suurenemist arvesse võtmata, keskmine piletihind 400. 2027+, pärast RB valmimist	-42
VEOKITE TEEKASUTUSTASUDE CO2 PÕHISEKS TEGEMINE	EURO 3 ja madalamate veokite aja- ja CO2 põhine progressiivne maksustamine (10-25%). Lisanduv summa 12. a. peale.	-11.8
VANADE SÕIDUKITE ESMAREGISTREERIMISE LÕIV	5+ a. vanade autode esmaregistreerimise lõiv. Progresseeruv ja CO2 põhine (FR analoogial). Nt 2011 BMW 730LD puhul oleks lõiv 4500 eurot. Summa 12. a peale.	-244
SÕIDUKITE REGISTREERIMISE LÕIV (S.H ÜMBERREGISTREERIMISEL)	Diferentseeritud vanuse, CO2 ja euroklassi põhjal. Lisanduv lõiv 12,2-22% vastavalt sarnaste sõidukite turutehingute hinnast. Nt 2009 VW Passat hinnaga 4500 €, on lõiv 549 €. Summa 12. a peale.	-125

Suuremad projektid

SUURTE LINNADE RATTATEED JA JALGSIKÄIDAVUS	Rattateede võrgustikud, jalgsikäidavus, ruumi kvaliteet, ohutus	210
MAAPIIRKONDADE KERGLIIKLUS JA LIGIPÄÄSETAVUS	Sisaldab kergliiklusteid, rattateid, terviklikke võrgustikke ja jalakäijate ülekäike raudteel	100
MAAPIIRKONDADE KRUUSATEED	425 km kõva katte alla viimine. Ei sisalda täiendavat hooldust.	106
PÕHIMAANTEEDE ARENDAMINE	Vähemalt 2+1 maanteede välja arendamine	800-1300
RAUDTEEDE ARENDAMINE	Piirkiiruste tõstmine (135-160), ohutuse suurendamine (ristumised, ülekäigud)	190-400
LINNAPIIRKONDADE ÜT ARENDAMINE (TRAMM + BUSS)	Trammiliinid ja veerem (esialgu Tallinnas) ja elektribussid, laadimistaristu	175-340
MAAPIIRKONDADE ÜT ARENDAMINE (BUSS + NÕUDEPÕHINE)	Suurem rahastamine, riiklikult korraldatud nõudetransport, ÜT ühendused ja peatuskohad	60-230
MAANTEEDE NUTIARENDUSED (5G JA MUUTUVTEABEGA MÄRGID)	Põhimaanteede nutikamaks muutmine, sujuvam ja kiirem liiklus, ohutus	16-66
ÜHISTRANSPORDI NUTIARENDUSED (MAAS, TABLOOD)	Mobility as a service ehk toetav IT infrastr., reaalarajatablood jne	20-50
UUTE SISERIIKLIKE LENNUÜHENDUSTE ARENDAMINE (TARTU-KURESSAARE, RUHNU-PÄRNU JMS)	Ei sisalda taristut, s.o olemasolevad lennuväljad	13-36
SUURSAARTEGA PARVLAEVAÜHENDUSE TIHENDAMINE	Saaremaa (öised) ja Hiiumaaga (1,5h) ühenduse tihendamine	9-70

Tallinn

- **ÜT korraldus ja sidusus**
(ülepiiriline, digitaalne, park n ride, kiire)
- **Rattakasutus linnades**
(hoiustamine, taristu, hoolde priorit.)
- **Elukeskkond ja -kvaliteet on toetatud transpordi poolt**
(roheline, universaalne disain, kõigile, turvaline, 8-80)
- **0-CO2 ja hoiakute muutmine, teadlikkus** *(elektribussid, trammid, ÜT rajad)*
- **Nutikas digitaalne linn** *(nutikad foorid, isejuhtiv jne)*

Tallinn

- **Töäjõu kättesaadavus** (*kõik sektorid täna + tuleviku tehnoloogia*)
- **Tehnoloogia rakendamise juhtimine** (*eCMR, Maas, järele.*)
- **Kaubakoridori konkurentsivõime** (*uued kaubad, veokanali hind, lisandväärtus, riikide vaheline koostöö, kiire riik*)
- **Kiired otseühendused** (*lennundus, merendus, raudtee*)
- **Puhtad ja ohutud ühendused** (*LNG, CNG, eritasand, rdt ↗*)

Sillamäe

- ÜT korraldus ja sidusus** (ülepiiriline, digitaalne, park n ride)
- ÜT ja kergliiklus taristu** (valgus, nähtavus, katusega ÜT ootekohad, ratta ja kõnnitee, väikesadamad ilmastikukindaks)
- Jõhvi-Narva 2+2** (ohutuse küsimus, koormus suur)
- Ida-Viru rahvusvaheline ja siseriiklik ühenduvus** (Laevaliin Soomega, Vene, sobivama graafikuga kiirem rongiühendus, rahvusvaheline bussiliin peatub Narvas) + puudub kohalik lennujaam
- Suur potentsiaal turismiks** (nt. Soome)

Krootuse

- **Teed tolmuwabaks** (*talihoole, kruusateed, ettevõtlus*)
- **ÜT korraldus ja sidusus** (*ülepiiriline, digitaalne, park n ride*)
- **ÜT ja kergliiklus taristu** (*valgus, nähtavus, katusega ÜT ootekohad, ratta ja kõnnitee, väikesadamad ilmastikukindaks*)

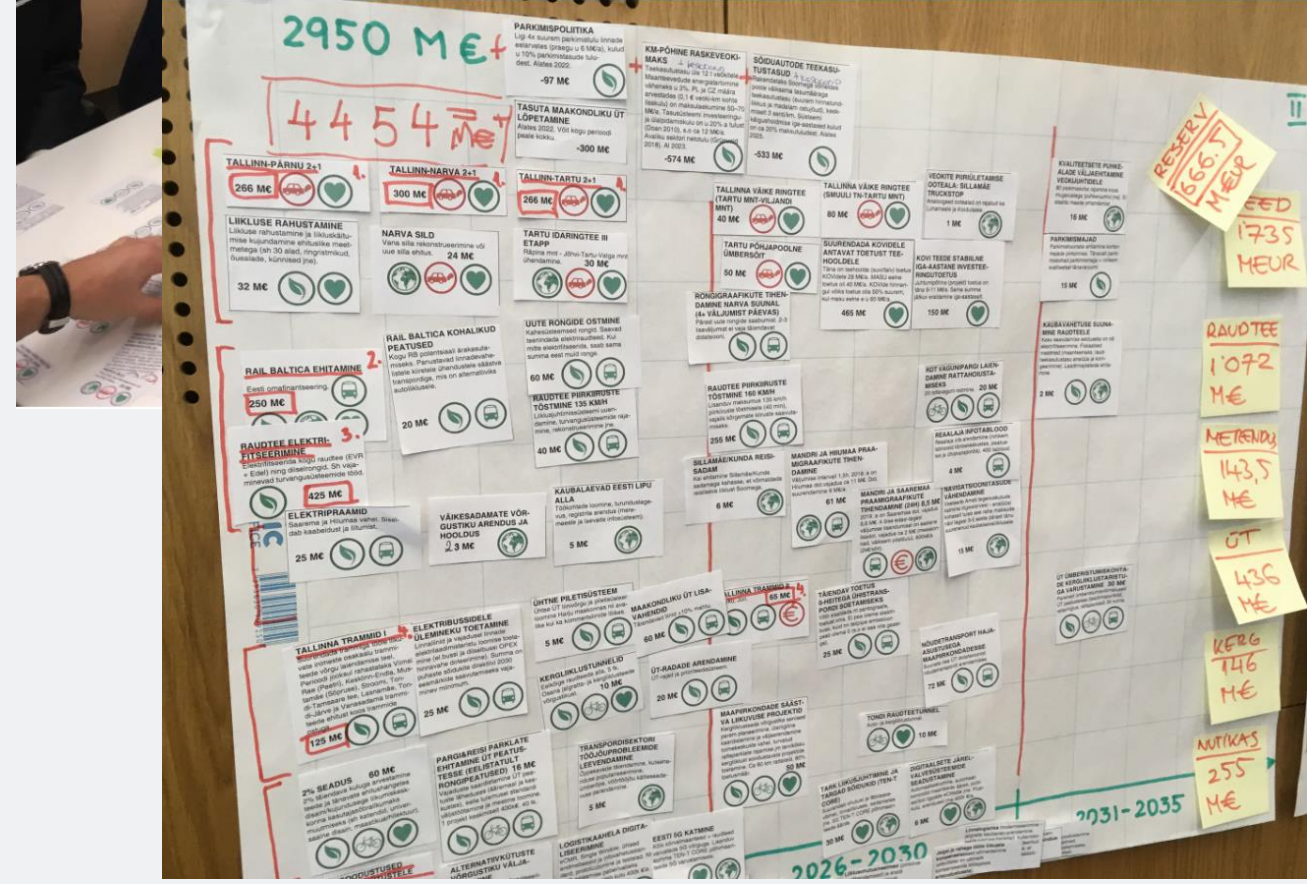
Investeeringiseminari tulemused

Huvitavaid nuppeid:

100% toetus: RB, Tallinna trammidele, säästva liikuvuse projektidele, ümberistumisvõimalustele ja transpordi liikideülesele planeerimisele.

Üldse ei toetatud: Haapsalu raudteed, Pärnu lennujaama, tasuta maakondliku transpordiga jätkamist, tunnelit ega silda.

Pigem 2+1 kui 2+2; pigem raudtee 135 km/h kui 160, kuid ülekäigud ja –sõidud korda (s.h tunnelid, kahetasandilised)

Aitäh!

Indrek Gailan

